

емиграцију 1939–1940. године). После сваког завршеног панела, други учесници конференције, али и публика, имали су прилику да постављају питања предавачима и да кроз дискусију са њима допринесу бољем сагледавању одређене проблематике или да укажу и на другачије погледе у односу на предаваче. Поред радова у оквиру поменутих шест панела, већу пажњу привукао је посебни панел организован на крају првог дана конференције и замишљен као разговор предавача и публике. Радило се о дискусији на тему „Опозиција и отпор у комунистичкој Чехословачкој“, где су своје погледе и ставове са публиком поделила четворица учесника Петр Цајтхамл (Petr Cajthaml), Јан Мерварт (Jan Mervart), Витјеслав Зомер (Vítězslav Sommer) и Ондржеј Војтјеховски (Ondřej Vojtěchovský).

Љубазни домаћини са Историјског института Филозофског факултета Универзитета Храдец Кралове потрудили су се да конференција буде организована професионално и одговорно, а у прилог томе сведочи и најава објављивања зборника са радовима учесника. Значај конференције у Храдец Краловима је вишеструки, како у погледу упознавања са другим млађим колегама са чешких и словачких универзитета, тако и у погледу презентације радова, којима су учесници конференције желели да пруже нова тумачења већ обрађених тема или да представе теме које су мање или готово у потпуности непознате научној јавности. И као што је један од организатора др Јан Мерварт напоменуо приликом отварања конференције: „Полако, али сигурно се приближавамо првом јубилеју – десетогодишњици научног скупа у Храдец Краловима“, можемо само да похвалимо целу идеју организовања таквог окупљања младих чешких и словачких историчара и да им пожелимо да се „полако, али сигурно“ приближе том јубилеју и да га у сличној атмосфери која је била марта 2011. године прославе!

Мр Милан СОВИЉ

Институт за новију историју Србије

Четврти научни скуп чешких балканолога, Праг, 5. април 2011. године

Филозофски факултет Карловог универзитета у Прагу (Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze) био је 5. априла 2011. године, домаћин четвртог по реду научног скупа чешких балканолога. Сарадња која постоји између Филозофског факултета у Прагу и Филозофског факултета Масариковог универзитета у Брну (Filozofická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně) настављена је и ове године, а по свему судећи биће негована и развијана и у наредним. Испред Катедре југословенских и балканистичких студија (Katedra jihoslovanských a balkanistických studií) и Института за светску историју Филозофског факултета Карловог универзитета (Ústav světových dějin FF UK) учествовали су доц Јан Пеликан (Jan Pelikán) и доктори, асистенти и докторанти Филозофског факултета у Прагу Ондржеј Војтјеховски (Ondřej Vojtěchovský), Ондржеј Жила (Ondřej Žila), Елишка Млинарикова (Eliška Mlynáriková), Урош Лазаревић, Пршемисл Винш (Přemysl Vinš) и потписник ових редова. С друге стране, Институт за славистику у Брну (Ústav slavistiky FF MU) представљали су др Вацлав Штјепанек (Václav Štěpánek) и асистенти и докторанти: Алоисие Змешкалова (Aloisie Zmeškalová), Марија Микеска Шупица (Marija Mikeska Šupicová) и Михал Пршибилски (Michal Przybylski).

На почетку скупа представници Катедре југословенских и балканистичких студија и Института за светску историју у Прагу доц Јан Пеликан и Института за славистику у Брну др Вацлав Штјепанек приказали су стање у својим институцијама и шта је све урађено у протеклих годину дана од предходног скупа у Брну, крајем априла 2010. године. Битно је истаћи да је у међувремену дошло до промена у организационом смислу некадашњег Института за славистику и источноевропске студије у Прагу (*Ústav slavistických a východoevropských studií*), који је одлуком Академског сената Филозофског факултета Карловог универзитета подељен на три самосталне научне институције. Тако су од 1. фебруара 2011. године са радом почели Катедра средноевропских студија (*Katedra středoevropských studií*), Институт источноевропских студија (*Ústav východoevropských studií*) и већ поменути Катедра југословенских и балканистичких студија, чији је шеф постао доц Јан Пеликан. Катедра југословенских и балканистичких студија обухвата југоисточне студије и славистику, са специјализацијом на бугарски, хрватски, македонски, српски и словачки језик, као и на свеопшту и упоредну славистику. Поред позитивних резултата остварених у предходном периоду, доц Пеликан и др Штјепанек су истакли и актуелне проблеме са којима се суочава славистика и балканистика у Прагу и Брну.

Други део скупа протекао је у анализирању и дискутовању о раду доц Пеликана, *Kosovo před brionským plénem. Příspěvek k dějinám Titovy Jugoslávie v letech 1957–1966* (Косово пре Брионског пленума. Прилог историји Титове Југославије 1957–1966). Дуга и исцрпна, али изнад свега корисна полемика потврдила је да је интересовање чешких балканолога и слависта за југословенске просторе велика. На крају скупа, двојица асистената Филозофског факултета у Прагу Пршемисл Винш и Ондржеј Жила представили су своје пројекте докторских радова: Пршемисл Винш, *Cesta do izolace přes Bělehrad, Moskvu a Peking aneb Projekt albánského marxismu-leninismu a jeho proměny* (Пут ка изолацији преко Београда, Москве и Пекинга или Пројекат албанског марксизма-лењинизма и његове промене), односно Ондржеј Жила, *Etno-demografické proměny Bosny a Hercegoviny v letech 1961–2011. Nucená migrace a její prostorové dopady – změna charakteru osídlení krajiny* (Етно-демографске промене Босне и Херцеговине 1961–2011. године. Принудна миграција и њени просторни утицаји – мењање карактера насељених области). Иако се радило само о презентацијама, поново је вођена конструктивна дискусија о поменутих пројектима.

Један општи утисак целог скупа, који је на крају трајао више од четири часа, био је у сваком случају веома позитиван. Показало се, као и приликом ранијих скупова чешких балканолога, да је од изузетне важности одржавање сарадње две битне чешке институције, Филозофских факултета у Прагу и Брну. Размена искуства у проучавању историје, културе, друштва и језика на Балкану је од непроцењиве важности. Четврти скуп чешких балканолога протекао је у једној, можемо слободно рећи неформалној, али врло радној и срдечној атмосфери, с надом да ће следећи скуп у Брну бити у неко скороје време.